11/06/2022

Σύναξη της Παναγίας «Ἄξιον Ἐστί»

/ Αγιορείτικα

Η εικόνα της Παναγίας, το «Ἄξιον ἐστι», είναι μια από τις περίφημες εικόνες του Αγίου Όρους.

Βρίσκεται στον ναό του Πρωτάτου στις Καρυές του Αγίου Όρους, θεωρούμενη ως «κοινή εφέστιος προστάτις» εικόνα όλων των Αγιορείτικων Μονών, φέρουσα στο πλαίσιό της τις σφραγίδες και των 20 Μονών. Αρχικά η εικόνα αυτή βρισκόταν σε ένα παντοκρατορινό κελί στην τοποθεσία τη λεγόμενη κοιλάδα του «Ἄδειν» κοντά και κάτω από τη σκήτη του Αγίου Ανδρέα.

Την 11 Ιουνίου 980 μ.Χ. (κατά άλλους το 982 μ.Χ.) ο γέροντας έλειπε από το κελί, καθώς είχε πάει σε μια αγρυπνία στις Καρυές, αφήνοντας μόνο τον υποτακτικό του. Ο υποτακτικός τη νύχτα έκανε κανονικά τον κανόνα του. Ακούει σε μια στιγμή

να του χτυπάνε την πόρτα, ανοίγει και βλέπει έναν περαστικό να του ζητάει να τον φιλοξενήσει, πράγμα που γίνεται. Συνεχίζει ο μοναχός τον κανόνα του μέχρι που φτάνει στην θ’ ωδή «Τὴν Τιμιωτέρα τῶν Χερουβίμ…». Τότε τον διακόπτει ο φιλοξενούμενος και του λέει: «Όχι, πρώτα θα πεις: Ἄξιον ἐστιν ὡς ἀληθῶς…» ως συμπλήρωμα του υπό του Κοσμά Μαϊουμά Μεγαλυνάριου της Θεοτόκου. Ο μοναχός ενθουσιασμένος ζητάει να του γράψει ο νέος τον ύμνο για να μπορεί να το ψάλλει και αυτός. Επειδή όμως δε βρέθηκε μελάνι και χαρτί μέσα στο κελλί, ο μυστηριώδης ξένος μοναχός χάραξε τον ύμνο με το δάκτυλό του σε μια πέτρινη πλάκα και, προσθέτοντας ότι έτσι πρέπει να ψάλλεται στο εξής ο ύμνος αυτός από όλους τους Ορθόδοξούς, έγινε άφαντος.

Οι Αγιορείτες έστειλαν την πλάκα στον βασιλιά και στον Πατριάρχη Νικόλαο Χρυσοβέργη, ο οποίος ενέκρινε την εισαγωγή του αγγελικού αυτού ύμνου στο λειτουργικό βίο της Εκκλησίας. Την δε εικόνα, μπροστά στην οποία ψάλθηκε για πρώτη φορά ο αγγελικός ύμνος, τη μετέφεραν στο Πρωτάτο, στο οποίο καθιερώθηκε να γίνεται και η ετήσια πανήγυρη σε ανάμνηση του θαύματος και προς τιμή της Θεοτόκου.

Η εικόνα «Ἄξιον Ἐστί» έχει διαστάσεις 70,5×44 εκ. χωρίς την αργυρή θήκη που την περιβάλλει. Λόγω του χρόνου που πέρασε, η μορφή της Θεοτόκου ήταν πολύ σβησμένη, αλλά μετά από ανακαίνιση διατηρείται σε ικανοποιητική κατάσταση και διαβάζεται η επιγραφή «Μήτηρ Θεού Καρυώτισσα». Κατασκευάστηκε στην Κωνσταντινούπολη κατά το πρότυπο της Παναγίας Ελεούσας του Κύκκου της Κύπρου, έργο του Ευαγγελιστού Λουκά, και απεικονίζει την Θεοτόκο με τη μορφή που είχε λίγο πριν την κοίμησή της.

Στις 3 Οκτωβρίου 1913 μ.Χ., μετά από ολονύκτια αγρυπνία στο Ναό του Πρωτάτου, οι Αγιορείτες μοναχοί συνέταξαν το μνημειώδες ψήφισμα της αιωνίου και αδιασπάστου ενώσεως με την Μητέρα Ελλάδα και το υπέγραψαν ένας-ένας με μετάνοια ενώπιον της εικόνας αυτής.

Η πρώτη έξοδος της εικόνος «Άξιον Εστί» από το Άγιον Όρος έγινε το 1963 μ.Χ. κατά τον εορτασμό της Χιλιετηρίδος του Αγίου Όρους, όταν μεταφέρθηκε στην Αθήνα, όπου την προσκύνησαν πλήθη πιστών. Το 1985 μ.Χ. μεταφέρθηκε με πλοίο του Πολεμικού Ναυτικού για προσκύνηση στη Θεσσαλονίκη, όπου οι επίσημοι της πόλεως την υποδέχθηκαν μπροστά στο Λευκό Πύργο με τιμές Αρχηγού Κράτους.